

Mala zemlja za velike prijevare: Kako ukrasti europski novac? (Dio 6): Kako se krade u drugim zemljama?

Autor **Plamenko Cvitić** - Monday, November 17, 2025, 20:02

Otkrijte više

⚡ Proizvodnost

⚡ produktivnost

Europski fondovi, odnosno financiranje putem bespovratnih sredstava Europske unije sigurno su jedan od najvrijednijih i najkorisnijih pogodnosti koje zemljama članicama i njezinim stanovnicima pruža članstvo u Uniji. Kao i u svemu, nije trebalo dugo čekati da osim prijavitelja s poštenim namjerama, svoju priliku pokušavaju dobiti i razni prevaranti. S godinama provedbe različitih natječaja udio prijevара dosegno je ogromne brojke: u službenim podacima EPPO-a za 2023. godinu navedeno je da se na razini cijele Europske unije vodilo ukupno 1927 istraga vezanih uz sumnje za prijevare s europskim fondovima s ukupnom štetom, ili točnije rečeno – ukradenim novcem u visini od čak 19,2 milijarde eura. Podaci za 2024. godinu još su gori: vodilo se 2666 istraga. što je porast od čak 38 posto u odnosu na 2023. godinu, a ukupna šteta procjenila se na gotovo 25 milijardi eura.

Među tisućama slučajeva prijevара može se naći raznih primjera kreativnosti i maštovitosti europskih kriminalnih umova, no mnogi slučajevi zvuče toliko bizarno da je pravo pitanje, doduše neugodno za europske kontrolore projekata, kako su neki bizarni, pa čak i smiješni pokušaji prijevара uspjeli proći sve kontrole i doći do posljednje etape – isplate novca? Pritom je zanimljivo da brojni slučajevi prijevара demantiraju čestu tezu da su prijevarama više skloni stanovnici novijih članica Europske unije, pogotovo zemlje koje su se pridružile Europe: besramnih prevaranata našlo se i

Danska – skijalište na ravnom otoku bez snijega

Godine 2006. danski poduzetnik Ole Harild dobio je 100.000 eura iz EU fondova za ruralni razvoj kako bi izgradio skijalište na otoku Bornholm u Baltičkom moru – području poznatom po blagim zimama i gotovo potpunom odsustvu snijega. Harild je kupio stroj za proizvodnju umjetnog snijega, 80 pari skija i opremu za iznajmljivanje, no staza je bila otvorena samo jedan i pol dan tijekom cijele zime. Unatoč očitom neskladu između projekta i lokalnih klimatskih uvjeta, EU eksperti odobrili su financiranje, argumentirajući to potrebom za razvojem ruralnih aktivnosti za mlade. Danska ministrica poljoprivrede kasnije je priznala da su kriteriji za dodjelu sredstava bili "previše labavi", a sam poduzetnik Harild javno je tvrdio da njegov projekt nije bio pokušaj prijevare, tvrdio je da je samo poželio da može skijati u blizini mjesta gdje živi te da je cijeli projekt prijavio za financiranje iz šale, pretpostavljajući da nema šanse da bude odobren.

Umjesto solarnih panela, zubar kupio skupocjeni Ferrari

Početkom 2009. godine u europske je medije stigla vijest o stomatologu iz talijanske Cosenze, koji je koristio sredstva EU-a za kupnju žute Ferrari Testarosse, koja se prodaje po cijeni oko 200.000 eura, potom i Formule 1, zajedno s 55 drugih luksuznih automobila koje je skladištio u skladištima. Sve to kupio je sredstvima Europske unije izmišljajući projekt sa solarnim panelima koji nikada nije ugledao svjetlo dana. Kasnije se čak ispostavilo da je taj zubar zapravo bio dio veće sheme prijevare koja je uključivala zapanjujućih 80 milijuna eura, u kojoj su četiri poslovna subjekta tijekom četverogodišnjeg razdoblja preuzela sredstva za kupnju luksuznih predmeta poput automobila, motocikala i jahti.

Političar koji je uzgajao dudove svilce

Filippo Rubbico, predsjednik regije Basilicata u Italiji i senator Socijaldemokratske stranke

unije dodjeljujući ih raznim svojim rođacima. Tako je 300.000 eura završilo u džepu stanovitog Rocca Luigija Bubbica i Bubbicovog tasta Antonija Clementea.

Belgijski grad – preteča Gabrijele Žalac

Ako ste mislili da se bivša ministrica Gabrijela Žalac prva dosjetila jesti i piti na račun europskih građana, belgijski slučaj iz 2007. godine to opovrgava: tada je otkriveno da su gradske vlasti belgijskog grada Charleroi formirale tajni račun na koji su od dobivenih sredstava EU za projekte prebacili čak 12 milijuna eura, a račun je korišten za financiranje niza službenih putovanja i večera. Primjerice, delegacija članova vladajuće Socijalističke stranke iskoristila je dio novca za odlazak u Bjelorusiju na lov. Kasnije se otkrila još jedna bizarnost vezana uz lov u Bjelorusiji: kao da im novac EU nije bio dovoljan, politička stranka je za isti događaj još ilegalno primila gotovinski dar od 3000 američkih dolara od – bjeloruske ambasade. U drugoj prilici, s tajnog računa je svojedobno plaćena svečana večera za članove Socijalističke stranke kako bi proslavili pobjedu na izborima 2000. godine. Račun za večeru – koji je iznosio 3.200 eura – bio je u ekskluzivnom restoranu "Chez Edgard et Madeleine".

Sindikalisti ukrali novac namijenjen invalidima i nezaposlenima

Talijanski sindikati u Abruzzu, Ial-Cisl Abruzzo i Molisea, sustavno su od 2000. do 2006. godine prisvajali novac EU-a namijenjen za radnu obuku invalida i nezaposlenih. U svom prijavljenom projektu sindikati su najavili da će provesti oko 300 različitih programa obuke, ali u stvarnosti su programi prekinuti već na početku ili nikada nisu bili plaćeni. Svaki lažni tečaj obuke u dokumentaciji je stajao između 60-70.000 eura, a novac bi zapravo završio kod nekoliko pojedinaca u sindikatima. Guardia di Finanza, talijanska agencija za financijsku zaštitu koja je istraživala slučaj, ustanovila je da ukradeni novac nije bio korišten samo za financiranje osobnih kupnji automobila i odmora, već i za financiranje političkih kampanja na lokalnoj i nacionalnoj

A da prevaranti nemaju obzira čak ni prema invalidnim osobama pokazuje i slučaj talijanke Laure Ferrari Giorgetti. Osim što je supruga desničarskog političara Giancarla Giorgettija, bila je i vlasnica dobrotvorne škole jahanja. Putem regije Lombardija prijavila je projekt i dobila sredstva Europske unije u iznosu od 400.000 eura za satove jahanja za invalidne osobe. Međutim, europski istražitelji otkrili su da je ugledna gospođa u svojim izvješćima višestruko 'napuhala' broj sudionika tečajeva te da je zajedno s dvoje kolega sustavno krivotvorila potpise nepostojećih sudionika tečajeva.

'Organsko' maslinovo ulje s odlagališta otpada

Certificirano 'organsko' maslinovo ulje i voće pronađeni su kako zapravo rastu na jednom dijelu odlagališta otpada u južnoj regiji Puglia u Italiji. Nesvakidašnji maslinik i voćnjak nalazili su se na periferiji grada Grumo Appula, smještenog nedaleko od Barija, a agenti Nipafa, istražnog ogranka ekološke i šumske policije u Bariju, otkrili su ga tijekom rutinske istrage. Četiri osobe prijavljene su policiji zbog ozbiljne i kontinuirane prijevare. 'Organski' poljoprivrednici su osigurali financiranje iz fondova EU slanjem lažnih certifikata financijskom tijelu, tvrdeći da je maslinovo ulje "proizvod ekološke poljoprivrede". Osim prijevare, lokalne vlasti istraživale su i moguće zdravstvene rizike konzumacije maslinovog ulja i proizvoda izraslih na – smetlištu.

Bordel financiran sredstvima EU

Ramón Romera, bivši gradonačelnik španjolskog grada Chirivela, koristio je sredstva EU-a za plaćanje cestovnog bordela nazvanog "Sedmo nebo". Romera je u projektu prijavljenom na EU fondove zatražio 54.000 eura za lokaciju koja je navodno trebala biti škola jahanja, ali je u konačnici pretvorena u noćni bar s atraktivnim hostesama. U svojim javnim istupima Romera je tvrdio da je ispunio svu ispravnu dokumentaciju za školu jahanja i čak kupio konje za farmu, no kad su mu lokalne vlasti odbile izdati licencu za vođenje škole jahanja, odlučio je iznajmiti lokaciju. "Nisam imao pojma da će ga osoba kojoj sam trebao iznajmiti koristiti kao hostess klub za mlade dame", tvrdio je.

Velika nizozemska željeznička prijevare

Nizozemska tvrtka Corera primila je bespovratna sredstva u vrijednosti od 600.000 eura iz Europskog socijalnog fonda. Tvrtka je trebala obučavati nezaposlene osobe kako bi postale zaštitari za željezničke tvrtke. Međutim, otkriveno je da je tvrtka dosljedno krivotvorila račune, školske diplome, potvrde o plaći i druge dokumente kako bi dobila bespovratna sredstva. U stvarnosti, nikakva obuka zapravo nije održana. Sudac koji je vodio slučaj na sudu nazvao je tvrtku "kriminalnom organizacijom".

Sredstva EU-a u sjeverozapadnoj Španjolskoj prije nekoliko godina uložena su u niz privatnih projekata za gradonačelnike desno-centrističke Narodne stranke. To je uključivalo novac koji je zatražila lokalna vlast za plaćanje izgradnje hotela u kojem je gradonačelnik, José Antonio Pérez Cortés, bio dioničar. On je tako primio 100.000 eura za svoj hotel, od čega je 68.000 dolazilo iz EU-a. Tvrtka je imala samo jednog zaposlenika. Druga tvrtka u kojoj je gradonačelnik bio direktor za neke druge izmišljene troškove primila je 34.200 eura iz fondova Unije.

Prijevarom prisvojio 855.000 eura i potom ih odbio vratiti

Belgijski poduzetnik Robert Wagner ilegalno je zadržao 855.000 eura bespovratnih sredstava EU-a prvotno namijenjenih stvaranju novih radnih mjesta u njegovoj tvrtki "Charleroi Découpe". Subvencija EU-a dodijeljena je u skladu sa smjernicama EU-a za Europski fond za regionalni razvoj, danih siromašnoj pokrajini Hainaut. Međutim, dva mjeseca nakon što je primila bespovratna sredstva, tvrtka se našla u financijskim problemima, pa ne samo da nije prema programu subvencija otvorila niz novih radnih mjesta, već je nekolicinu djelatnika morala i otpustiti. Kad je cijeli slučaj otkriven, Wagner je javno odbio vratiti subvenciju, unatoč zakonskoj obvezi. Kasnije se pokazalo da je nekoliko lokalnih političara pomagalo Wagneru da ilegalno zadrži bespovratna sredstva, jer je Wagner bio predsjednik zračne luke Charleroi i član masonske lože.

1,3 milijuna eura za školu za televizijske manekenke

Nadrealno zvuči slučaj u kojem je 1.280.000 eura isplaćeno za – školovanje manekenki. Istraga u talijanskom Napulju utvrdila je brojne nepravilnosti u projektu koji je trebao obrazovati čak 97 mladih djevojaka i to kroz programe edukacije u vještinama pjevanja, plesa i recitiranja. Svemu tome nije pomogao ni direktor projekta Pietro Vittorelli, koji je dao naslutiti da obrazovne vještine zapravo i nisu odveć bitne za angažman djevojaka na televiziji: "Te vještine su bitne do određene točke. Bitni i rekao bih jedini kriterij za ulazak je ljepota. Moram ih moći vidjeti pred svojim očima

Tango očito nije samo ples nekoliko nacija iz Južne Amerike. U to su se uvjerili europski istražitelji kad su im u ruke dospjeli dokumenti projekta "Intertango". Taj je projekt Komisiji EU-a opisan kao projekt koji će, između ostalog, omogućiti razmjenu mladih glazbenika tanga i "internacionalizaciju finskog tanga". Čelni ljudi "Intertanga" primili su čak 100.000 eura iz fondova EU-a za poticanje tango talenta u Finskoj, a projekt sa sjedištem u Helsinkiju vodio je jedan član Buenos Aireske akademije tanga.

Brodsko dizalica od 647 milijuna eura koja se pokvarila nakon četiri godine

Projekti bivšeg vukovarskog gradonačelnika Ivana Penave očito nisu jedini megalomanski projekti kojima europski novac odlazi u vjetar. Naime, brodska dizalica financirana od EU-a u Strépy-Thieuu u Belgiji u jednom je trenutku bila najviša brodska dizalica na svijetu. Dizalica je bila u gradnji 20 godina i koštala je četiri puta više nego što je planirano – 647 milijuna eura umjesto 170 milijuna eura. Tijekom gradnje projekt je trpio niz problema, uključujući krađe i probleme s hrđajućim građevinskim materijalom. Nakon dovršetka, bila je u funkciji četiri godine – a zatim se pokvarila i nikad više nije proradila.

Britanci i Austrijanci dobili novac za – održivost jadranske obale

Potpuno sumanut projekt prije desetak godina prijavilo je gradsko vijeće Bristola u Ujedinjenom kraljevstvu zajedno s partnerom – austrijskom regijom Niederösterreich. Ukupno 476.000 eura isplaćeno je za projekt koji je imao za cilj pomiriti "razvoj s održivošću", što je "velika briga za regije i gradove duž jadranske obale". Zašto su Gradsko vijeće Bristola i regija Niederösterreich u Austriji bez izlaza na more odlučili oformiti nekakav Jadranski akcijski plan nije pojašnjeno.

Sjeverna Irska: Golf tereni u samostanu

Maslinici na vrhovima grčkih planina

U jednom od najapsurdnijih slučajeva otkrivenih u Grčkoj, jedan prijavitelj je prijavio da posjeduje 2.200 hektara maslinjaka zasađenih na visini od 1.800 metara u planinama zapadne Makedonije. Problem? Masline ne mogu rasti na toj visini, posebno u području koje ima ledene zime. Ovo nije bio izolirani slučaj, jer je tijekom nekoliko proteklih godina EPPO otkrio da je 1036 sumnjivih slučajeva u Grčkoj uključivalo prijave za poljoprivredne potpore za zemljišta koja nikada nisu postojala ili za životinje koje nikada nisu bile uzgajane. U jednom slučaju, osoba je prijavila prihod od maslina koje su proizvodile pet puta više ulja po stablu nego što je to uopće fizički moguće, a u drugom, sredstva su dodijeljena za „mlade poljoprivrednike” koji su zapravo bili osobe koje nikada nisu radile u poljoprivredi ili čak pokojnici koji su umrli godinama prije prijave.

Češki nanobot istraživač s 8000 modela vlakova

U Češkoj, glavni optuženik aplicirao je za EU sredstva za „istraživanje nanobotova” i 17 drugih projekata, uz tvrdnje da će raditi na revolucionarnim tehnologijama. Inače, nanobot je mikroskopski mali robot, konstruiran na nanometarskoj skali (od 1 do 100 nanometara), sposoban za obavljanje vrlo preciznih zadataka u područjima poput medicine, industrije i okolišnog praćenja. Zahvaljujući svojoj veličini, nanoboti mogu ulaziti u stanice, prolaziti kroz krvotok i dosezati teško dostupna mjesta u organizmu, što ih čini izuzetno korisnima za ciljane terapije, dijagnostiku i dostavu lijekova na određene lokacije. Spomenuti Čeh za svoje je nano projekte dobio čak 5,5 milijuna eura iz europskih fondova. Međutim, nijedan od projekata nikada nije proveden. Umjesto toga, optuženik je pružio lažnu dokumentaciju, falsificirane račune i krivotvorene ugovore, preusmjeravao novac kroz kontrolirane tvrtke kako bi sakrio pranje novca i u konačnici – potrošio 600.000 eura na kupnju 8000 modela vlakova. Nakon provedene istrage, sud ga je osudio na osam godina zatvora, a zaplijenjeno je imovine vrijedne 2 milijuna eura, uključujući cijelu kolekciju modela vlakova.

Luksuzni oporavak od Covid pandemije

Jedan od najsvježijih slučajeva pronevjere europskog novca otkriven je početkom ove godine u Poljskoj. Ondje se pokazalo da je nekoliko tvrtki koje su dobile EU sredstva iz Nacionalnog plana oporavka koristile novac za kupnju službenih jahti, solarija i sauna, skupih aparata za kavu te čak virtualnog streljačkog poligona – navodno za „zaštitu od posljedica potencijalne krize”. Po otkriću afere Europska komisija zatražila je objašnjenje od Poljske vlade, a državno tužiteljstvo pokrenulo je istrage koje još uvijek traju.

I za kraj, jedan od najkreativnijih projekata, onaj grčke tvrtke “HealthyBlocks”: godine 2018.

projekt nema ama baš nikakvu znanstvenu osnovu i da svojevrzne cigle s vitaminima nikako ne mogu poboljšati zdravlje ljudi i održivost građevina.

Ovaj novinarski projekt ostvaren je u okviru financijske potpore novinarskim radovima Agencije za elektroničke medije u okviru projekta poticanja novinarske izvrsnosti i slobodan je za korištenje i prenošenje.

Plamenko Cvitić

<http://plamenko-cvitic.from.hr>

